HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

חדא מחדא. כגון בריש מילתא דבעי לאתויי מערלה לחודה פרכינן קולא וחומרא ולא כל דהו: **חדא מפרסי.** כגון שהשבנו מה לערלה שכן לא היתה כו' וסייענתו ראיית דבריו בדבר אחר כגון חמץ בפסח יוכיח פרכינן אפילו כל דהו אם לא היה בידינו תשובת קולא וחומרא שהשבנו מה לחמץ בפסח שכן כרת והיה בידינו תשובה כל דהו השוה בשני המלמדין היינו משיבין אותה אע"פ שלא חזר הדין ולא באנו להלל השוה: **אבל חדא מפלג.** כגון זו שאמרנו כלאים יוכיחו אי הדר דינא ואתי במה הלל אם היה בידינו תשובת קולא וחומרא להשיב על כלאים כגון מה לכלאים שכן כך וכך דלינעריך מיהדר דינא ומייתי במה הלל פרכינן כל דהו על מה הלל אבל כל כמה דלא הדר דינא לא פרכינן כל דהו אפילו שוה בכולהו כך המדות מסורות בידינו מסיני: **ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להם שעת הכושר.** דקס"ד אין הזריעה נאסרת אלא הגידולים ולהם לא היתה שעת הכושר מעולם: **ואם תאומרם.** מדלא פריך הכי ש"מ כלאי הכרם עיקרן נאסר אפילו הזריעה עצמה נאסרת משנשרשה: **עיקרן.** השרשתן נאסרת והזריעה הותרת היתה להם שעת היתר כל ימיה משנתה לעולם עד שנשרשה: **עליך נקוב.** וזרעים בו והעבירו בכרם וכיון דנקוב הוא יונק מן הכרם: **הוסיף מאתים.** הוסיף בתוך הכרם אחד ממאתים שגדל הירק או גרעיני הזרעים בתוכו דהוו להו מאה ותשעים ותשעה דהיתר וחלק המאתים הוי איסור אסור וכל שכן אם הוסיף יותר דכלאי הכרם אין בטלים עד שיהו בו א] מאתים דהיתר והאחד (ומאתים) של איסור: **לא הוסיף.** מאתים אלא פחות כל דהו וכגון שיש בהיתר מאתים בו דהוי איהו אחד ומאתים[ע] מותר: **המלאה.** משמע מילויו ותוספתו: **וכשיב הזרע.** דמשמע זריעה עצמה: **זרוע מעיקרו.** בתוך הכרם נאסר מיד בהשרשה: **זרוע ונא.** שהיה נשרש כבר בהיתר חוץ לכרם בעינן מלאה: **מתניתין.** דקתני בשר בחלב אסור בהנאה דלא כי האי תנא: **מה להן מותר בהנאה.** דכתיב ביה [שמות כב] לכלב תשליכון אותו: **הא דרשינהו לדשמואל.** חד לחלב ומתה וחד לרבות שליו וחד להוציא טמאה (לעיל דף קיג.): **קסבר ר"ע הו.** וכל הני גדי קראי יתירי נינהו לדרשה מדהוה ליה למיכתב בכולהו לא תבשל בחמה וכתב גדי שמע מינה לדרשה פרט לבחמה טמאה ולחיה ולעוף וחלב ומתה ממשמעותיה דגדי משמע נמי חלב ומתה ואי משום דאסירי וקיימי ואין איסור חל על איסור אי לא כתיב רבויא קסבר ר"ע איסור חל על איסור הילכך חלב ומתה לא צריכי קרא לרבויי ואתו ממשמעותא וכן שליו: **מאי איכא בין ר"ע.** דנפקא ליה מגדי פרט לעוף ובין רבי יוסי הגלילי דנפקא ליה מבחלב אמו: **רבי יוסי הגלילי סבר היה דאורייתא.** דכל שהוא איסור משום נבלה הוהג בו בשר בחלב חוץ מן העוף שאין לו חלב אם: **עוף איכא ביניהו.** ר"ע דפרים דאינו מן התורה משמע הא מדרבנן יש לו חלב רבי יוסי הגלילי דלא פרים הא לישנא אחרי ליה לגמרי: **פגיא נמי הכי.** דלרבי יוסי הגלילי אפילו איסורא דרבנן ליה בעוף: **רבי אליעזר.** אית ליה מכשירי מלוה דומין את השבת במלוה שדוחה את השבת ואם אין לו אחמל למולו בשבת כורתין עליה לעשות פחמין ועושין אחמל [שבת קל.]: **רישבא.** לייל עופות רישבא לשון אין ע) פורסין רישבין ליונים: [פ] **עוופא.** פואו"ן: **מתני' קנה.** זהו חלב קרוש שבתוך הקנה: **ושל נבלה.** בגמרא [ע"כ] פריך אמו דעובד כוכבים נאו נבלה היא: **המעמיד.** חלב: **בעור הקנה.** דהוא בשר: אם

חדא מחדא קולא וחומרא פרכינן כל דהו לא פרכינן חדא מתרתי אפילו כל דהו פרכינן חדא מתלת אי הדר דינא ואתי במה הצד פרכינן כל דהו ואי לא קולא וחומרא פרכינן כל דהו לא פרכינן [ג] ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת כלאי הכרם עיקרן נאסר והיתה להן שעת הכושר קודם השרשה מתיב רב שמעיה בר זעירא [ד] המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור הוסיף אין לא הוסיף לא אמר אביי תרי קראי כתיבי כתיב [1] פן תקדש המלאה וכתיב הזרע הא כיצד [א] זרוע מעיקרו בהשרשה [2] זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא מתני' דלא כי האי תנא [ב] דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה שנאמר [2] כי עם קדוש אתה ונאמר להלן [3] ואנשי קדש תהיון לי מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה אף כאן אסור באכילה ומותר בהנאה: רבי עקיבא אומר חיה ועוף וכו': הני הא אפקינהו [ד] לכדשמואל קסבר רבי עקיבא איסור חל על איסור חלב ומתה לא צריכי קרא שליל גדי מעליא הוא אייתרו להו כולהו פרט לחיה ועוף ולבהמה טמאה: רבי יוסי הגלילי אומר נאמר לא תאכלו: מאי איכא בין רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא איכא ביניהו חיה רבי יוסי הגלילי סבר חיה דאורייתא ור' עקיבא סבר חיה דרבנן איבעית אימא עוף איכא ביניהו ר' עקיבא סבר חיה ועוף אינן מן התורה הא מדרבנן אסירי ור' יוסי הגלילי סבר עוף אפילו מדרבנן נמי לא אסיר תניא נמי הכי [ה] במקומו של רבי אליעזר היו כורתין עצים לעשות פחמין לעשות [ו] ברזל במקומו של רבי יוסי הגלילי היו אוכלין בשר עוף בחלב לוי איקלע לבי יוסף רישבא אייתו לקמיה רישא [ז] דטיוסא בחלבא ולא אמר להו ולא מידי כי אתא לקמיה דרבי אמר ליה אמאי לא תשמתינהו אמר ליה אתריה דרבי יהודה בן בתירא הוא ואמינא דרש להו כרבי יוסי הגלילי דאמר יצא עוף שאין לו חלב אם: **מתני'** [ח] קבת עובד כוכבים ושל נבלה הרי זו אסורה [1] המעמיד בעור של קבה [ט] בשרה אם דפשטיה דקרא בטרפה מיירי[ט]: **המעמיד בעור של קבה אם יש בה בו'.** תימה דבגמרא מפרש טעמא דאסרו גבינות העובדי כוכבים מפני שמעמידין אותם בעור קבת נבלה מאי איריא נבלה אפילו כשרה נמי ויש לומר דמשום בשר בחלב לא היו אסורין מספק משום דליכא אלא איסורא דרבנן דדרך בישול אסרה תורה: חיישינן

חדא מתרתי אפילו כל דהו פרכינן. משמע אע"ג דלא הדר דינא ואע"פ א"כ מיד כשאמר חמץ בפסח יוכיח נפרוך שכן גדולי קרקע ושוב לא יוכל לומר כלאי הכרם יוכיח וי"ל דמתחלה היה יכול לומר חמץ בפסח וכלאי הכרם יוכיחו דהוו להו תלתא ועוד דהוה מצי למימר בשר תקרובת עבודת כוכבים יוכיח וכי תימא מה לתקרובת שכן מטמא הא דמטמא הייגו מדרבנן כדפרישית בפ"ק (לעיל דף יג: ד"ה תקרובת):

עיקרן נאסר. משמע שאף הקשים והעץ נאסרין וכן משמע בפרק כל שעה (פסחים דף כו:) דאמרינן תנור שסיקוהו בקליפי ערלה או בקשים של כלאי הכרם חדש יותן ותימה דבפרק האשה שנפלו לה נכסים (כתובות דף פ.) משמע דשרו גבי המוליא הוצאות על נכסי אשתו עבד רב יהודה עובדא בחבילי זמורות רב יהודה לטעמיה דאמר אכלה ערלה שביעית וכלאים הרי זו חזקה פירות דאז אינו יכול לאכול אלא זמורות וי"ל דקשין ועץ שהיו קודם שנזרע כלאים מותר עד שיוסיף מאתים [ב] ורוב פעמים שהפרי הוסיף מאתים ואנסקו הקשין והעץ שהיו מקודם כבר גדולין ושוב לא יוסיפו מאתים אבל ודאי כל מה שגדל אחר שנזרע כלאים אסור אף הקשין והעץ: **והיתה להם שעת הכושר** קודם השרשה. הקשה הרב רבי משה כהן דבפ"ק דמנחות (דף ו.) אמר אי ממשקה ישראל ה"א (ג) היכא דלא היתה להן שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם והכא משמע דהיתה להן שעת הכושר וי"ל דהתם מיירי בין שעושין ממנו נסכים למזבח דבעי שיהיה ממשקה ישראל ואותו לא היה לו שעת הכושר דמה שגדל לאחר זריעת הכלאים הוא אסור (ואותו לא היתה לו שעת הכושר) ומה שגדל קודם מותר ואינו נאסר כשהוסיף מאתים אלא משום תערובת שנתערב עם מה שגדל אח"כ והגרעינים שנזרעו הוא דהיתה להן שעת הכושר: **מה להלן אסור באכילה ומותר בהנאה.** [ט] אע"ג דלאכל למילף איסור הנאה בקל ומומר כדלעיל קא סבר אין ג"ש למחצה ויליף מיניה אף היתר הנאה והוא דלעיל סבר דאתי ג"ש ואתי ק"ו אי נמי משום דבהוא קרא דטרפה מייתי נמי בקדשים שיצאו חוץ למחיצתן כדאמר פרק בהמה המקשה (לעיל דף סח:) דאסיר אף בהנאה וגלי לן ק"ו דילפינן מיניה וי"ש דהכא סבר דלית חומרא וקולא כגון מה לכולהו שכן גדולי קרקע אבל אי לא אתי במה הצד כגון הכא דלא אתי במה הצד קולא וחומרא פרכינן פרכא אחרינא לא פרכינן מה לכולהו שכן גדולי קרקע דהיא לא קולא ולא חומרא הוא: ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר כו'. כלומר תאמר בבשר וחלב שהיתה להן שעת הכושר דהיא קולא וחומרא: זאת אמרת כלאי הכרם עיקרן נאסר כלומר. משעה שנשרש עיקרו נאסר

ולא נאסר קודם השרשה והיתה לו שעת הכושר קודם השרשה: מתיב רב שמעיה כו' המעביר עציץ נקוב בכרם כלומר עציץ נקוב שיש בו זרע והוא כלאים בכרם: אם הוסיף במאתים כלומר שהוסיף בכרם במאה ותשעים ותשע חלקים כלומר אצבעות והתוספת משלים למאתים הרי הא [אסור] עד שיהא במאתים בכרם לבד תוספת הזרע שהוא מאתים ואחד: הוסיף ע) ודאי בטל לא הוסיף לא וכיצד אמרת דנאסר משעת השרשה: אמר רבא תרי קראי כתיבי פן תקדש המלאה וכתיב הזרע. כלומר המלאה משמע עד שתוסיף. הזרע משמע משעה שיזרע דהוא משעת השרשה: הא כיצד זרוע מעיקרו בהשרשה. כגון ג) המעביר עציץ בכרם דהוא זרוע מעיקרא זרוע ובא הוסיף אין לא הוסיף לא: מתניתין דלא כי האי תנא כו' כלומר מתניתין דקתני בשר בחלב אסור בהנאה דלא כי האי תנא. קא סבר ר' עקיבא איסור חל על איסור כו' כלומר ולא צריכי לכדשמואל בין ר' יוסי הגלילי לר' עקיבא איכא ביניהו חיה

ע) נראה דל"ל הוסיף אין כלומר אם הוסיף מז נאסר לא הוסיף לא. ב) נראה דל"ל כגון שזרע בתוך הכרם דהוא זרוע מעיקרא בהשרשה זרוע וכא כגון המעביר עציץ נקוב בכרם הוסיף אין וכו':

מסורת הש"ס

ה) פסחים כה., ו) פסחים כה. ע"ש כלאים פ"ז מ"ח, ז) קדושין מז: בכורות ו: י. מנחות קא:, ד) [לעיל קיג: וש"נ], ח) שבת קב. יבמות יד., ו) [י"ל בכולו בשבת], ז) [בעניין אינתא דטוויסא], ח) ע"ז לה., ט) [אחד מאחד ומאתים רש"ש], י) [בב"ק עט: ובב"ב כג. אינתא אין פורסין ריגוין ליונים וכן בכש"י שם ריגוין וכן במשנה שבמגיות וכפי' המשנה להרמב"ם והברטנורה והתוי"ט אינתא ריגוין וע"ע בכש"י ענגיה י. ד"ה ריגוין ודע דרש"י בשבת קנ. לא כתב שום ריגוין אלא כתב ריגוין לייל עופות וכן לעיל נד. פי' לייל ובשבת יז: ז"ל רש"י עוני רישבא פורס ריגוין לעוף מיה ועוף ובשבת קמו: לא פרש"י כלום אמנם בתוספות קנ.: ד"ה ומגדלנא ריגוין מקלע אני מכמוהות ודומה לו אין פורסין בשבין ליונים וכן בבכי רש"י דכאן ל"ע ובתוספי יש סדר למשנה סוף פ"ז דב"ק אתרכתי בס"ד], כ) ל"ל ורוב פעמים שהפרי מוסיף מאתים ונאסרת והקשין והעץ שהיו מקודם כבר גדולין שוב לא כו' רש"ל וד"מ, ל) [וע"ש תוס' פסחים כד: ד"ה אמרת],

הגהות הב"ח

(א) בתשנה המעמיד בעור של קבה אם יש כל"ל ותיבת כשרה נמחק: (ב) תוס' ד"ה והיתה וכו' ה"ל למעוטי היכא דלא:

הגהות מהר"י לנדא

[ג] רש"י ד"ה טווסק. פוקו"ן. נכתב על הגליון כו' לעיל ד' סג ע"ב ברש"י ד"ה שהולו כפות ומ"ש על הגליון שם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הוסיף וכו' מאתים דהיתר והאחד של איסור כל"ל:

מוסף רש"י

ולפרוך מה לכלאי הכרם כו'. וקא סלקא דעתך שאין נאסרין אלא גידוליהן ולכן לא היתה להן שעת הכושר (פסחים כה.). **זאת אומרת.** מדלא פריך הכי ש"מ כלאי הכרם עיקרן נאסר. אף עיקר הזריעה עצמה נאסרה הזריעה היתה לה שעת הכושר כל ימיה עד שנשרשה. ש"מ דהתי מקשה נמי ידע שאף הזריעה נאסרת, אלא סבור שמשעת זריעה נאסרת, וקן דמיפענין לפרוכי כיה מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר משעה שנתה לכלל זה, דאם שורהו כל היום בחלב אינו נאסר כך, ומשני עיקרן נאסרו משנשרשו ולא משנזרעו, וכמה גמגומים יש בה, חדא דטעמא דלא מיתסר משום דאמרי לא בשר בחלב

חיישינן לה והכי הוא דאילו זה לבד וזה לבד, וכן כלאים כל זמן שלא נשרשו הרי הן כמומחין בבלל, ועוד כי אמר לעיל חמץ בפסח יוכיח מיבעי ליה למימר שהיתה לו שעת הכושר משנקרת חמץ בפסח, והא ליתא, ועוד מדמומחיב רב שמעיה הוסיף אין לא הוסיף לא מכלל דליכא מאן דסליק אדעתיה משעת זריעה אלא הוה סלקא דעתיה תוספת אין עיקר לא, ולשון עיקרן משמע כדפרישית, דלעיל אמרת בחמץ הכי הוה ליה למימר זאת אומרת כלאי הכרם בהשרשה נאסרו אמנם בכרם הכי הוה ליה למימר דאם שורהו כל היום בחלב אינו נאסר אלא בשר בחלב אסור בהנאה דלא כי האי תנא. אלא דאי אמרת דלא מיתסר אלא בשר בחלב אסור בהנאה דלא כי האי תנא דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה. דקס"ד אין הזריעה נאסרת אלא הגידולים ולהם לא היתה שעת הכושר מעולם: **זאת אומרת.** מדלא פריך הכי ש"מ כלאי הכרם עיקרן נאסר אפילו הזריעה עצמה נאסרת משנשרשה: **עיקרן.** השרשתן נאסרת והזריעה הותרת היתה לה שעת היתר כל ימיה משנתה לעולם עד שנשרשה: **עליך נקוב.** וזרעים בו והעבירו בכרם וכיון דנקוב הוא יונק מן הכרם: **הוסיף מאתים.** הוסיף בתוך הכרם אחד ממאתים שגדל הירק או גרעיני הזרעים בתוכו דהוו להו מאה ותשעים ותשעה דהיתר וחלק המאתים הוי איסור אסור וכל שכן אם הוסיף יותר דכלאי הכרם אין בטלים עד שיהו בו א] מאתים דהיתר והאחד (ומאתים) של איסור: **לא הוסיף.** מאתים אלא פחות כל דהו וכגון שיש בהיתר מאתים בו דהוי איהו אחד ומאתים[ע] מותר: **המלאה.** משמע מילויו ותוספתו: **וכשיב הזרע.** דמשמע זריעה עצמה: **זרוע מעיקרו.** בתוך הכרם נאסר מיד בהשרשה: **זרוע ונא.** שהיה נשרש כבר בהיתר חוץ לכרם בעינן מלאה: **מתניתין.** דקתני בשר בחלב אסור בהנאה דלא כי האי תנא: **מה להן מותר בהנאה.** דכתיב ביה [שמות כב] לכלב תשליכון אותו: **הא דרשינהו לדשמואל.** חד לחלב ומתה וחד לרבות שליו וחד להוציא טמאה (לעיל דף קיג.): **קסבר ר"ע הו.** וכל הני גדי קראי יתירי נינהו לדרשה מדהוה ליה למיכתב בכולהו לא תבשל בחמה וכתב גדי שמע מינה לדרשה פרט לבחמה טמאה ולחיה ולעוף וחלב ומתה ממשמעותיה דגדי משמע נמי חלב ומתה ואי משום דאסירי וקיימי ואין איסור חל על איסור אי לא כתיב רבויא קסבר ר"ע איסור חל על איסור הילכך חלב ומתה לא צריכי קרא לרבויי ואתו ממשמעותא וכן שליו: **מאי איכא בין ר"ע.** דנפקא ליה מגדי פרט לעוף ובין רבי יוסי הגלילי דנפקא ליה מבחלב אמו: **רבי יוסי הגלילי סבר היה דאורייתא.** דכל שהוא איסור משום נבלה הוהג בו בשר בחלב חוץ מן העוף שאין לו חלב אם: **עוף איכא ביניהו.** ר"ע דפרים דאינו מן התורה משמע הא מדרבנן יש לו חלב רבי יוסי הגלילי דלא פרים הא לישנא אחרי ליה לגמרי: **פגיא נמי הכי.** דלרבי יוסי הגלילי אפילו איסורא דרבנן ליה בעוף: **רבי אליעזר.** אית ליה מכשירי מלוה דומין את השבת במלוה שדוחה את השבת ואם אין לו אחמל למולו בשבת כורתין עליה לעשות פחמין ועושין אחמל [שבת קל.]: **רישבא.** לייל עופות רישבא לשון אין ע) פורסין רישבין ליונים: [פ] **עוופא.** פואו"ן: **מתני' קנה.** זהו חלב קרוש שבתוך הקנה: **ושל נבלה.** בגמרא [ע"כ] פריך אמו דעובד כוכבים נאו נבלה היא: **המעמיד.** חלב: **בעור הקנה.** דהוא בשר: אם

עין משפט נר מצוה

קיב א ב מיי' פ"ה מהל' כלאים הל"ג כג טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' ט יח:

קיג ג מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"י ופ"ט הל"ז ועי' בהשגות וכ"מ ופל"מ סמג לאוין קלד טוש"ע יו"ד סי' פז סעי' יא:

תורה אור השלם

1. לא תוֹרַע כִּרְמְךָ כִּלְאָיִם פֶּן תִּקְדַּשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרָע וּתְבוּאַת הַכָּרֶם: דברים כב ט
2. לא תֹאכְלוּ כָל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בְּחֲלֵב אִמּוֹ: דברים יד כא
3. וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל

לעזי רש"י

פואו"ן [פאו"ן]. טווס.

שיטה מקובצת

[ג] אע"ג דאיכא למילף איסור הנאה בק"ו כדלעיל. נ"ב עי' תוס' מנחות ק"א ע"ב:

רבינו גרשום

אי מצינן למיפרך כל דהו לא פרכינן. כלומר ולא מצינן למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן גדולי קרקע דהדא פירכא לאו קולא וחומרא הוא: וליפרוך מה לכולהו שכן גדולי קרקע כלומר דערלה וחמץ וכלאי הכרם: אלא אמר ריש לקיש חדא מחדא. כלומר כדבעינן לאפוקי חדא מחדא קולא וחומרא פרכינן דאי בעינן לאפוקי בשר בחלב מערלה ומחמץ קולא וחומרא פרכינן דהדא פירכא אי אית לן פירכא דמצינן למיפרך מה לערלה שכן חמור כך וכך תאמר בבשר בחלב שקיל כך וכך הדא היא פירכא פרכינן. אבל פירכא אחרינא לא כגון מה לכולהו לערלה שכן גדולי קרקע דהיא לא קולא ולא חומרא: חדא מתרתי פרכינן אפי' כל דהו. אע"ג דלא הדר דינא: חדא מתלת. כגון הכא דנפקינן בשר בחלב דאסור בהנאה מתלת מערלה וחמץ וכלאי הכרם אי הדר דינא ואתי מן הצד פרכינן אפי' פירכא אחרינא אע"ג דלית חומרא וקולא כגון מה לכולהו שכן גדולי קרקע אבל אי לא אתי במה הצד כגון הכא דלא אתי במה הצד קולא וחומרא פרכינן פרכא אחרינא לא פרכינן מה לכולהו שכן גדולי קרקע דהיא לא קולא ולא חומרא הוא: ולפרוך מה לכלאי הכרם שכן לא היתה להן שעת הכושר כו'. כלומר תאמר בבשר וחלב שהיתה להן שעת הכושר דהיא קולא וחומרא: זאת אמרת כלאי הכרם עיקרן נאסר כלומר. משעה שנשרש עיקרו נאסר

ע) נראה דל"ל הוסיף אין כלומר אם הוסיף מז נאסר לא הוסיף לא. ב) נראה דל"ל כגון שזרע בתוך הכרם דהוא זרוע מעיקרא בהשרשה זרוע וכא כגון המעביר עציץ נקוב בכרם הוסיף אין וכו':

אותו (קדושין נז: בכורות י.). **היו כורתין עצים.** בשבת, לעשות פחמין. לבו ביום, כדי לעשות ברזל. אחמל של מילה, דקסבר ר"מ מכשירי מצוה דוחין שבת כמצוה עצמה (יבמות יד.).